δικαίωμα της συζύγου να εγκατασταθεί μαζί με το διακινούμενο εργαζόμενο, ο συζυγικός δεσμός δεν μπορεί να θεωρηθεί λυμένος εφόσον δεν έχει τεθεί τέρμα από την αρμόδια αρχή. Αυτό δεν συμβαίνει με τους συζύγους που ζουν απλώς χωριστά, ακόμα και όταν έχουν την πρόθεση να διαζευχθούν προσεχώς.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 7ης Νοεμβρίου 1984 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Το Bundesverwaltungsgericht, ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σας υπέβαλε δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 10 και 11 του κανονισμού 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας [2].

2. Τα ερωτήματα αυτά σας υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της εξής υποθέσεως:

Η Aissatou Diatta, σενεγαλικής ιθαγενείας, παντρεύτηκε ένα γάλλο υπήκοο, ο οποίος κατοικεί και εργάζεται κανονικά στο Δυτικό Βερολίνο. Λίγο μετά το γάμο της ήρθε στο Βερολίνο για να κατοικήσει με το σύζυγό της και εγκαταστάθηκε στο διαμέρισμά του. Απασχολούμενη ως οικιακή βοηθός έλαβε, στις 13 Μαρτίου 1978, άδεια παραμονής που ίσχυε μέχρι της 16ης Ιουλίου 1980. Από τον Αύγουστο του 1978 χώρισε από τον σύζυγό της, σκοπεύει δε να λάβει διαζύγιο και να ζήσει σε κατοικία που έχει ενοικιάσει η ίδια. Κατά τη λήξη της άδειας διαμονής της ζήτησε ματαίως την παράτασή της. Αυτή ακριβώς η άρνηση, που στηρίζεται στην έλλειψη συγκατοικήσεως των συζύγων, έχει υποβληθεί στον έλεγχο του Bundesverwaltungsgericht.

3. Με Διάταξη της 18ης Οκτωβρίου 1983, το εν λόγω δικαστήριο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως επί της προσφυγής που άσκησε η Diatta, μέχρις ότου το Δικαστήριο απαντήσει στα εξής δύο ερωτήματα:

« 1) Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο σύζυγος εργαζομένου που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους και εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος, διαμένει " υπό την αυτή στέγη " με τον εργαζόμενο, όταν διαβιώνει χωριστά από το σύζυγό του συνεχώς, αλλά έχει δική του κατοικία στον ίδιο τόπο που κατοικεί ο εργαζόμενος;

2) Το άρθρο 11 του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 παρέχει στον μη έχοντα την ιθαγένεια κράτους μέλους σύζυγο υπηκόου κράτους μέλους που εργάζεται ως μισθωτός σε άλλο κράτος μέλος, όπου και κατοικεί, δικαίωμα παραμονής, που δεν εξαρτάται από τις προϋποθέσεις του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού, όταν επιθυμεί να εργαστεί στο κράτος αυτό ως μισθωτός; ».

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.
2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33.

4. Τα δύο σχετικά άρθρα έχουν ως εξής:

Άρθρο 10

« 1) Ανεξαρτήτως της ιθαγενείας των, έχουν δικαίωμα εγκαταστάσεως μετά του εργαζομένου υπηκόου ενός κράτους μέλους που απασχολείται στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους τα εξής πρόσωπα:

α) έκαστος των συζύγων και οι κατιόντες τους οι οποίοι έχουν ηλικία κάτω των 21 ετών ή συντηρούνται από αυτόν·

β) οι ανιόντες του εργαζομένου αυτού και του συζύγου του, τους οποίους αυτός συντηρεί.

2) Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την είσοδο οποιουδήποτε μέλους της οικογενείας που δεν ωφελείται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 εφόσον συντηρείται ή ζει στη χώρα προελεύσεως, υπό την αυτή στέγη με τον εργαζόμενο που αναφέρεται ανωτέρω.

3) Για την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 ο εργαζόμενος πρέπει να διαθέτει για την οικογένειά του κατοικία, η οποία θεωρείται κανονική για τους ημεδαπούς εργαζομένους στην περιφέρεια όπου απασχολείται χωρίς ωστόσο η διάταξη αυτή να δύναται να οδηγήσει στη δημιουργία διακρίσεως μεταξύ των ημεδαπών εργαζομένων και των εργαζομένων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. »

Άρθρο 11

« Ο σύζυγος και τα τέκνα, τα οποία είναι κάτω των 21 ετών ή αυτά που συντηρεί υπήκοος κράτους μέλους που ασκεί στην επικράτεια ενός κράτους μέλους μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, έχουν το δικαίωμα να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε μισθωτή δραστηριότητα στο σύνολο της επικράτειας του κράτους αυτού, ακόμη και αν δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους. »

5. Η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη θεωρεί ότι οι διατάξεις αυτές της παρέχουν αυτοτελές δικαίωμα για χορήγηση άδειας διαμονής.

Πράγματι, κατά την άποψή της, το άρθρο 10 δεν επιβάλλει ρητά την συγκατοίκηση. Περιορίζεται να επιβάλει στον εργαζόμενο που είναι υπήκοος κράτους μέλους την υποχρέωση να διαθέσει στην οικογένειά του κατοικία « η οποία να θεωρείται κανονική... στην περιφέρεια όπου απασχολείται ». Πρόκειται για υποχρέωση που στηρίζεται σε λόγους ασφάλειας και δημόσιας τάξης και όχι στην αντίληψη της κοινότητας της συζυγικής ζωής. Η τελευταία αυτή, εξάλλου, δεν μπορεί να αποτελέσει αποφασιστικό κριτήριο. Πράγματι, το γερμανικό δίκαιο επιτρέπει στους δυο συζύγους να θέσουν τέρμα στην κοινή συζυγική ζωή, διατηρώντας ωστόσο κοινή κατοικία. Επιπροσθέτως, δεν πρέπει να δοθεί στον εργαζόμενο που είναι υπήκοος κράτους μέλους η δυνατότητα να προκαλέσει την απομάκρυνση του ανεπιθύμητου πλέον συζύγου του αρνούμενος, απλώς, να του παράσχει στέγη. Τέλος, εφόσον υφίσταται ο γάμος, υπάρχει πιθανότητα συμφιλίωσης των συζύγων, η οποία πιθανότητα θα υπονομεύοταν οριστικά σε περίπτωση αναγκαστικής αναχώρησης του συζύγου, στον οποίο δεν παρέχεται άδεια διαμονής. Το άρθρο 10 δεν στηρίζεται στην συγκατοίκηση αλλά στην προστασία του γάμου και της οικογένειας.

Σε ό,τι αφορά το άρθρο 11, αυτό επιτρέπει στο σύζυγο του υπηκόου κράτους μέλους να ασκήσει οποιαδήποτε έμμισθη ή άμισθη δραστηριότητα στο έδαφος του κράτους υποδοχής. Παρέχει, λοιπόν, στο σύζυγο δικαίωμα παραμονής ευρύτερο από εκείνο που παρέχει το άρθρο 10 και ασυμβίβαστο με την υπο-

χρέωση κοινής κατοικίας. Το άρθρο 11 πρέπει, επομένως, να ερμηνευθεί και να εφαρμοστεί ανεξάρτητα από το άρθρο 10.

6. Τόσο το Land του Βερολίνου, καθού στην κύρια δίκη, όσο και οι Κυβερνήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, που παρενέβησαν στην παρούσα διαδικασία, θεωρούν ότι στα δύο ερωτήματα που υπέβαλε το παραπέμπον δικαστήριο πρέπει να δοθεί απάντηση αρνητική.

Χωρίς να επαναληφθούν λεπτομερώς οι παρατηρήσεις τους, οι οποίες συνοψίζονται με πληρότητα στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πρέπει να τονιστεί ότι σύμφωνα τόσο με το Land του Βερολίνου όσο και με τις παρεμβαίνουσες:

— Το άρθρο 10 προϋποθέτει, τόσο κατά το γράμμα του όσο και κατά το πνεύμα του, τη συγκατοίκηση αυτών που εμπίπτουν στις ευεργετικές του διατάξεις με τον κοινοτικό εργαζόμενο· σκοπός της διατάξεως αυτής είναι να διευκολύνει την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας που θεσπίζει το άρθρο 48 της Συνθήκης επιτρέποντας στον εργαζόμενο που είναι υπήκοος κράτους μέλους και διακινείται μέσα στην Κοινότητα να ζει μαζί με την οικογένειά του· κάθε ερμηνεία — έστω και διασταλτική — του άρθρου 10 πρέπει να λαμβάνει υπόψη της το πνεύμα και το σκοπό αυτής της διάταξης· έτσι, δεν μπορεί να περιλαμβάνει την περίπτωση συζύγων μόνιμα χωρισμένων.

— Το άρθρο 11 παρέχει, απλώς, σε κάθε ενδιαφερόμενο δικαίωμα προσπέλασης στην αγορά εργασίας και όχι αυτοτελές δικαίωμα διαμονής, ανεξάρτητο από εκείνο που προβλέπει το άρθρο 10· οι διατάξεις του άρθρου 11 συμπληρώνουν έναντι εκείνων, προς τους οποίους παρέχει δικαίωμα διαμονής το άρθρο 10, τις διατάξεις του άρθρου αυτού, με σκοπό πάντα την άρση των εμποδίων στην κινητικότητα των κοινοτικών εργαζομένων· εξάλλου, το ιστορικό θεσπίσεως των εν λόγω διατάξεων επιβεβαιώνει την ερμηνεία αυτή, καθόσον τα άρθρα 10 και 11 του κανονισμού 1612/68 αποτελούν συνέχεια των άρθρων 17 και 18 του κανονισμού 38/64 [3], αυτό δε το άρθρο 18 παραπέμπει ρητώς στο άρθρο 17· η συμπληρωματική σχέση που έχουν μεταξύ τους τα άρθρα 10 και 11 δεν θα είχε νόημα παρά μόνο αν το άρθρο 11 ερμηνευθεί σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζει το άρθρο 10.

7. Η άποψη της Επιτροπής ήταν εξαρχής πολύ φιλελεύθερη. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξελίχθηκε προς την κατεύθυνση μιας ερμηνείας ακόμη περισσότερο διασταλτικής των εν λόγω διατάξεων.

Στις γραπτές παρατηρήσεις της η Επιτροπή, αφού υπογράμμισε ότι « είναι προφανές ότι τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας των μελών της οικογένειας του διακινούμενου εργαζομένου δεν αποτελούν ίδια δικαιώματα των μελών αυτών, αλλά *παρεπόμενα δικαιώματα* », παραδέχεται ότι « η εξαφάνιση των ιδιαίτερων δεσμών συγγένειας με το διακινούμενο εργαζόμενο συνεπάγεται για τα μέλη της οικογένειας την κατάργηση της ελεύθερης κυκλοφορίας που αναγνωρίζει το κοινοτικό δίκαιο », αναφέροντας ως παράδειγμα ότι:

« Αν διαζευχθεί ο διακινούμενος εργαζόμενος η σύζυγός του δεν έχει πλέον την ιδιότητα του μέλους της οικογένειας διακινούμενου εργαζομένου και δεν μπορεί πλέον να επικαλείται τα δικαιώματα που προβλέπονται υπέρ των εν λόγω προσώπων. »

Όπως όμως παρατηρεί, οι σύζυγοι Diatta εξακολουθούν να είναι ενωμένοι με τα δεσμά του γάμου και από τίποτα δεν προκύπτει ότι το άρθρο 10 επιβάλλει την υποχρέωση να υφίστανται, πέραν του δεσμού αυτού, η συμπληρωματική προϋπόθεση της κοινής διαβίωσης των συζύγων υπό κοινή στέγη. Πράγματι, απο-

3 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 25ης Μαρτίου 1964, περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (JO 62, της 17. 4. 1964, σ. 965).

κλείεται να θέλησε ο κοινοτικός νομοθέτης να εξαρτήσει την άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας από τη συνδρομή μιας προϋποθέσεως που ανάγεται στο οικογενειακό δίκαιο, το οποίο ποικίλλει ανάλογα με το κράτος μέλος.

Προσθέτει ότι μια τόσο συσταλτική ερμηνεία του άρθρου 10 έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 11, διότι ο σύζυγος διακινούμενου εργαζομένου δεν μπορεί να κάνει χρήση του δικαιώματος που έχει να επιλέγει απασχόληση στο σύνολο του εδάφους του κράτους υποδοχής παρά μόνο εφόσον έχει τη δυνατότητα να κατοικεί σε διαφορετικό μέρος από αυτό στο οποίο κατοικεί ο εν λόγω εργαζόμενος.

Βέβαια, ο τελευταίος, προκειμένου να μπορέσει η οικογένειά του να επωφεληθεί από το δικαίωμα διαμονής που παρέχει το άρθρο 10, οφείλει να διαθέτει κανονική κατοικία. Η ύπαρξη μιας τέτοιας κατοικίας, η οποία πουθενά δεν αναφέρεται, εξάλλου, ότι πρέπει να είναι κοινή, αποτελεί προϋπόθεση, η οποία συνιστά « συμβιβασμό μεταξύ, αφενός μεν των αναγκών της αστυνομίας αλλοδαπών... και, αφετέρου, του θεμελιώδους δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας ».

Η Επιτροπή προτείνει, στη φάση αυτή, να δοθεί η απάντηση ότι:

« 1) Το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού ΕΟΚ 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο σύζυγος διακινούμενου εργαζομένου έχει δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος, στο οποίο απασχολείται ο διακινούμενος εργαζόμενος, μόνο εφόσον διαθέτει κανονική κατοικία, κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Αντίθετα, δεν είναι απαραίτητο να ζει ο σύζυγος του εργαζομένου κάτω από την ίδια στέγη με αυτόν.

2) Το άρθρο 11 του κανονισμού 1612/68 παρέχει στους συζύγους υπηκόων κρατών μελών που ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, όπου και διαμένουν, το δικαίωμα να ασκήσουν, στο σύνολο του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους μισθωτή δραστηριότητα, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι οι εν λόγω σύζυγοι έχουν δικαίωμα διαμονής, βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού 1612/68. »

Κατά την προφορική διαδικασία, η Επιτροπή προχώρησε ακόμη μακρύτερα. Ο οικογενειακός δεσμός και η ύπαρξη κατοικίας, χωρίς απαραίτητη συγκατοίκηση, αποτελούν, βεβαίως, τις δύο προϋποθέσεις που απαιτούνται για την είσοδο. Η εξαφάνιση, όμως, του οικογενειακού δεσμού — του συζυγικού δεσμού εν προκειμένω — δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια την αυτόματη άρση « της προστασίας του κοινοτικού δικαίου » από τα μέλη της οικογένειας που καλύπτονται από την προστασία αυτή.

Επομένως, η Επιτροπή σας ζητεί να απαντήσετε ότι:

— το άρθρο 10 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο σύζυγος διακινούμενου εργαζομένου δεν μπορεί να κατοικεί στο κράτος μέλος απασχόλησης παρά μόνο εφόσον διαθέτει κατάλληλη κατοικία·

— το δικαίωμα παραμονής του συζύγου, καθώς και το δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος που έλκει από το άρθρο 11, δεν αίρεται σε περίπτωση διαρκούς χωρισμού του εν λόγω συζύγου από το διακινούμενο εργαζόμενο και δημιουργίας ανεξάρτητης κατοικίας.

8. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής, απαντώντας σε ερώτηση που του έθεσε ένα από τα μέλη του Δικαστηρίου, είχε την εντιμότητα να αναγνωρίσει ότι η άποψη αυτή είναι ή, τουλάχιστον, μπορεί να θεωρηθεί ως παράτολμη.

Πράγματι, είναι παράτολμη. Όταν ο κοινοτικός νομοθέτης θέλει να μετατρέψει σε αυτοτελές δικαίωμα ένα δικαίωμα που αρχικά ήταν παρεπόμενο, το ορίζει ρητώς. Αυτό έπραξε, για παράδειγμα, με το άρθρο 3 του κανονισμού 1251/70 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1970 [4] που παρέχει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα μέλη της οικογένειας εργαζομένου, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 10 του κανονισμού 1612/68, δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο κράτος μέλος, στο έδαφος του οποίου κατοικούν μαζί με το διακινούμενο εργαζόμενο. Πρόκειται για διάταξη που εξέρχεται του γενικώς ισχύοντος δικαίου και δεν μπορεί να συνάγεται σιωπηρά.

Πρέπει επίσης να αποκρουστεί η θεωρία της αυτοτέλειας του άρθρου 11. Προκειμένου να ασκηθεί έμμισθη δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους πρέπει προηγουμένως να υπάρχει δικαίωμα διαμονής. Τις προϋποθέσεις, όμως, παροχής του δικαιώματος αυτού ορίζει το άρθρο 10.

Τα άρθρα 10 και 11 επαναλαμβάνουν κατ' ουσία τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 του κανονισμού 38/64/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Μαρτίου 1964, που καταργήθηκε με το άρθρο 48 του κανονισμού 1612/68. Το άρθρο 18 όριζε ρητώς ότι:

« Ο σύζυγος και τα τέκνα εργαζόμενου που είναι υπήκοος κράτους μέλους και απασχολείται κανονικά στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, *οι οποίοι έχουν γίνει δεκτοί στο κράτος αυτό, κατ' εφαρμογή του άρθρου 17, παράγραφος 1,* έχουν δικαίωμα, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους, να ασκήσουν έμμισθη εργασία στο έδαφος αυτού του άλλου κράτους μέλους. »

Το υπογραμμισμένο τμήμα της φράσεως δεν επαναλαμβάνεται στο άρθρο 11. Η παράλειψη αυτή δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τη δημιουργία υπέρ υπηκόου τρίτου κράτους δικαιώματος διαμονής ανεξάρτητου από εκείνο που ρητώς προβλέπει το άρθρο 10.

9. Η ίδια μέριμνα αυστηρής ερμηνείας επιβάλλει οι εν λόγω διατάξεις να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους, δηλαδή να μην υπόκεινται αυτοί που εμπίπτουν στις ευεργετικές τους διατάξεις σε προϋποθέσεις που δεν προβλέπονται.

Ας υποτεθεί, πράγματι, ότι η Diatta έχει άριστες σχέσεις με το σύζυγό της, αλλ' ότι οι οικονομικές ανάγκες της οικογένειας την αναγκάζουν να απασχολείται σε άλλη πόλη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας ή ακόμη και στην ίδια πόλη, με την υποχρέωση όμως αναγκαίας κατοικίας. Θα ήταν δυνατό, χωρίς να στερηθεί το δικαίωμα που της παρέχει το άρθρο 11, να εξαρτηθεί η παράταση ή η ανανέωση της άδειας διαμονής της από τη συνέχιση της συγκατοίκησής της με το σύζυγό της;

Το παράδειγμα αυτό δείχνει ότι η έκφραση « εγκατάσταση μετά του εργαζομένου » που χρησιμοποιεί το άρθρο 10 δεν πρέπει να ερμηνευθεί συσταλτικά ως « συγκατοίκηση με τον εργαζόμενο ». Η δε υποχρέωση που υπέχει ο τελευταίος βάσει της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου να « διαθέτει για την οικογένειά του κατοικία » δεν αποτελεί παρά προληπτικό μέτρο πριν επιτραπεί η είσοδος και δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε ενιαία κατοικία.

Βέβαια, η Diatta, κατά το χρόνο κατά τον οποίο το παραπέμπον δικαστήριο υπέβαλε τα ερωτήματά του, ήταν χωρισμένη από το σύζυγό της. Εφόσον όμως ο συζυγικός δεσμός δεν είχε λυθεί με δικαστική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου, η ενδιαφερόμενη έχει το δικαίωμα να επικαλείται, « υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας

4 — ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 64.

και δημοσίας υγείας »[5], τις διατάξεις του άρθρου 10 του κανονισμού 1612/68, σε ό,τι αφορά το δικαίωμα διαμονής της στο κράτος μέλος, στο οποίο εργάζεται ο σύζυγός της και το άρθρο 11, σε ό,τι αφορά την ανάληψη από την ίδια έμμισθης δραστηριότητας.

10. Προτείνω, λοιπόν, να αποφανθείτε ότι:

1) Το άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο σύζυγος εργαζομένου που είναι υπήκοος κράτους μέλους και απασχολείται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, έχει δικαίωμα διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος μόνο εφόσον διαθέτει κανονική κατοικία, κατά την έννοια της προαναφερθείσας παραγράφου 3, χωρίς να απαιτείται να ζει κάτω από την ίδια στέγη με το σύζυγό του.

2) Το άρθρο 11 του ίδιου κανονισμού παρέχει, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, στο σύζυγο εργαζομένου που είναι υπήκοος κράτους μέλους και ασκεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους έμμισθη ή άμισθη δραστηριότητα, το δικαίωμα να εργάζεται ως μισθωτός στο σύνολο του εδάφους του εν λόγω κράτους μέλους, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι ο εν λόγω σύζυγος έχει δικαίωμα διαμονής βάσει του άρθρου 10 του εν λόγω κανονισμού.

5 — Πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1612/68.